

"Todos los seres humanos nacen libres e iguales en dignidad y derechos (...)" Art. 1 de la Declaración Universal de los DD HH
"Tots els éssers humans naixen lliures i iguals en dignitat i drets (...)" Art. 1 de la Declaració Universal dels DD HH

Queixa	2303019
Matèria	Hisenda pública.
Assumpte	Falta de resposta. Sol·licitud de devolució del pagament d'entrades en museu. Exempció pagament preus públics personal docent..
Actuació	Resolució de consideracions a l'Administració.

RESOLUCIÓ DE CONSIDERACIONS A L'ADMINISTRACIÓ

1 Antecedents

El 10/10/2023 registrarem un escrit que identificarem amb el número de queixa 2303019, en el qual es manifestava que l'Administració podria haver vulnerat els drets de la persona titular i que s'ajusta a la normativa que regeix el funcionament d'aquesta institució.

En l'escrit s'expressava la queixa per la falta de resposta a l'escrit presentat en data 27/04/2023 a l'Ajuntament de Castell de Guadalest pel qual sol·licitava la devolució de l'import de les entrades al Museu municipal per tractar-se de personal docent, així com el canvi de l'ordenança reguladora per a permetre l'accés gratuït aquest personal docent.

Una vegada analitzats els fets descrits i la normativa aplicable, observem que la presumpta inactivitat de l'Ajuntament de Castell de Guadalest podria afectar el dret a una bona administració previst en els articles 8 i 9 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, cosa que faculta el Síndic de Greuges per a intervenir en aquest supòsit, d'acord amb el que hi ha disposat en l'article 38 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana i l'article 1 de la Llei 2/2021, de 26 de març, de la Generalitat, del Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana.

Amb data 18/10/2023 es dicta Resolució d'inici d'Investigació i, a fi de contrastar el que la persona promotora exposa en la seua queixa, sol·licitem a l'Ajuntament de Castell de Guadalest un informe sobre si s'ha donat resposta a l'escrit presentat davant aqueix Ajuntament pel promotor de la queixa en data 27/04/2023 o, en cas contrari, previsió temporal per tal que es produïska l'esmentada resposta.

Consta en l'expedient la notificació a l'Administració local, en data 19/10/2023, sense que, transcorregut en excés el termini d'un mes, s'hi haja rebut l'informe requerit.

2 Consideracions

2.1 Anàlisi de l'actuació administrativa

El present expedient es va iniciar per la falta de resposta per part de l'Ajuntament de Castell de Guadalest a l'escrit presentat en data 27/04/2023 pel qual sol·licitava la devolució de l'import de les entrades al Museu municipal per tractar-se de personal docent, així com el canvi de l'ordenança reguladora per a permetre l'accés gratuït aquest personal docent.

Com s'ha assenyalat amb anterioritat, l'Ajuntament no ha aportat cap informació sobre l'objecte de la reclamació de la persona interessada, per la qual cosa hem de partir de la veracitat de la informació subministrada per la persona promotora de la queixa.

L'article 9.2 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana reconeix que «tots els ciutadans tenen dret que les administracions públiques de la Generalitat tracten els seus assumptes de forma equitativa i imparcial i en un termini raonable».

En relació amb aquesta qüestió, l'article 8 del nostre Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana assenyalava que «els valencians i valencianes, en la seua condició de ciutadans i ciutadanes espanyols i europeus, són titulars dels drets, deures i llibertats reconeguts en la Constitució Espanyola i en l'ordenament de la Unió Europea (...)», i indica que «els poders públics valencians estan vinculats per aquests drets i llibertats i vetllaran per la seua protecció i respecte, així com pel compliment dels deures».

El dret a una bona administració es conforma així com un dret bàsic i essencial de la ciutadania valenciana, que s'integra, com a mínim, pels drets de la persona al fet que les administracions públiques atenguen en un termini raonable les peticions que aquesta els formule, i que li donen una resposta expressa i motivada a aquestes, de manera que el ciutadà puga conèixer en tot moment quina és la posició de l'administració concernida respecte del seu problema, per a, en cas de discrepància, poder exercir les accions de defensa dels seus drets que estime més adequades.

Per tant, hem d'abordar l'incompliment de l'Administració pública de l'obligació de resoldre la sol·licitud del promotor de la queixa. En aquest sentit, l'art. 21.1 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú estableix que:

“L'Administració està obligada a dictar una resolució expressa i a notificar-la en tots els procediments, siga quina siga la seua forma d'iniciació”.

“S'exceptuen de l'obligació a què es refereix el paràgraf primer els supòsits de terminació del procediment per pacte o conveni, així com els procediments relatius a l'exercici de drets sotmesos únicament al deure de declaració responsable o comunicació a l'Administració”.

Així mateix, l'art. 24.2 *in fine* de la citada Llei 39/2015 assenyalava que:

“La desestimació per silenci administratiu té els sols efectes de permetre als interessats la interposició del recurs administratiu o contenciós administratiu que siga procedent”.

A títol il·lustratiu, cal referir-se a la Sentència núm. 586/2020 del Tribunal Suprem, Sala Contenciosa Administrativa, Secció Segona, de 28 de maig de 2020, R. cassació 5751/2017, en què el Tribunal Suprem comença la seua argumentació analitzant la naturalesa i els efectes de l'acte presumpte negatiu:

“Este acto surgido *ex lege* del silencio, como este Tribunal Supremo ha declarado hasta la saciedad de forma constante y reiterada, no es un acto propiamente dicho, sino una ficción cuya principal virtualidad es la de permitir al afectado la posibilidad de impugnarlo, impidiendo el bloqueo que supone la creación de situaciones indefinidas u obstinadas de falta de respuesta.”

El Tribunal Suprem conclou que:

“Como muchas veces ha reiterado este Tribunal Supremo, el deber jurídico de resolver las solicitudes, reclamaciones o recursos no es una invitación de la ley a la cortesía de los órganos administrativos, sino un estricto y riguroso deber legal que obliga a todos los poderes públicos, por exigencia constitucional (arts. 9.1; 9.3; 103.1 y 106 CE), cuya inobservancia arrastra también el quebrantamiento del principio de buena administración, que no sólo juega en el terreno de los actos discrecionales ni en el de la transparencia, sino que, como presupuesto basal, exige que la Administración cumpla sus deberes y mandatos legales estrictos y no se ampare en su infracción - como aquí ha sucedido- para causar un innecesario perjuicio al interesado”.

Cal recordar que l'article 41 de la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea (Dret a la bona administració) estableix que «tota persona té dret que les institucions i òrgans de la Unió tracten els seus assumptes de manera imparcial i equitativa i dins d'un termini raonable».

Aquest precepte ha sigut interpretat pel Tribunal Suprem en la Sentència núm. 1667/2020, de 16 de gener, en què declara que:

“ (...) Y no está de más traer a colación el principio a la buena administración que, merced a lo establecido en el artículo 41 de la Carta de los Derechos Fundamentales de la Unión Europea, ha adquirido el rango de derecho fundamental en el ámbito de la Unión, calificándose por algún sector doctrinal como uno de los derechos fundamentales de nueva generación del que se ha hecho eco la misma jurisprudencia de este Tribunal Supremo desde las sentencias de 30 de abril de 2012, dictada en el recurso de casación 1869/2012 (ECLI:ES:TS:2012:3243); hasta la más reciente sentencia, con abundante cita, 1558/2020/, de 19 de noviembre último, dictada en el recurso de casación 4911/2018 (ECLI:ES:TS:2020:3880); que se ha querido vincular, en nuestro Derecho interno, a la exigencia que impone el artículo 9.3º de nuestra Constitución sobre la proscripción de la arbitrariedad en la actuación de los poderes públicos; pero que, sobre todo, debe considerarse implícito en la exigencia que impone a la actuación de la Administración en el artículo 103, en articular con le impone los principios de sometimiento " pleno" a la ley y al Derecho . Y en ese sentido, es apreciable la inspiración de la exigencia comunitaria en el contenido de los artículos 13 y 53 de la Ley del Procedimiento Administrativo Común de las Administraciones Públicas al referirse a los derechos de los ciudadanos en sus relaciones con la Administración.

Pero la buena administración es algo más que un derecho fundamental de los ciudadanos, siendo ello lo más relevante; porque su efectividad comporta una indudable carga obligación para los órganos administrativos a los que se les impone la necesidad de someterse a las más exquisitas exigencias legales en sus decisiones, también en las de procedimiento. Y en relación con eso, con el procedimiento, no puede olvidarse que cuando el antes mencionado precepto comunitario delimita este derecho fundamental, lo hace con la expresa referencia al derecho de los ciudadanos a que sus " asuntos" se " traten... dentro de un plazo razonable (...)"

A través de la resposta raonada a les peticions, encara que aquestes siguen rebutjades, els ciutadans poden conèixer els motius pels quals les seues pretensions no han sigut estimades, la qual cosa facilita que puguen recórrer els acords de l'Administració.

Si els administrats desconeixen les raons per les quals els poders públics rebutgen les seues peticions, difícilment podran rebatre tals arguments, de manera que es veuria afectat el seu dret a la defensa jurídica dels seus interessos, cosa que provocaria una indubtable indefensió.

2.2 Conducta de l'Administració

L'article 39.1.a) de la Llei 2/2021, de 26 de març, del Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana, estableix el següent:

“Es considerará que hi ha falta de col·laboració amb el Síndic de Greuges quan, en els terminis establits per a això, es produïsquen els fets següents:

a) No es facilite la informació o la documentació sol·licitada (...)"

L'Ajuntament de Castell de Guadalest encara no ha remés a aquesta institució l'informe requerit en data 18/10/2023 (notificat en data 19/10/2023), per la qual cosa ha incomplert el termini legal màxim d'un mes (article 31.2 de la citada Llei 2/2021).

Si l'Ajuntament es nega a col·laborar amb el Síndic de Greuges, es farà constar en les resolucions que posen fi al procediment, així com en els informes anuals, especials i extraordinaris que emeta el Síndic de Greuges davant les Corts Valencianes i, en aquest cas, s'indicarà també la identitat de les persones responsables.

La persistència en les actituds obstaculitzadores que derive en un comportament hostil o sistemàticament entorpidor de les investigacions dutes a terme pel Síndic de Greuges donarà lloc a un informe especial de caràcter monogràfic, en el qual s'identificaran les autoritats i el personal que siguen responsables del que succeeix.

3 Resolució

A la vista de tot el que hem exposat i de conformitat amb el que estableix l'article 33 de la Llei 2/2021, de 26 de març, del Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana, formulem a l'**AJUNTAMENT DE CASTELL DE GUADALEST** les recomanacions i els recordatoris de deures legals següents:

Primer. RECORDE l'obligació legal de respondre les sol·licituds i els recursos administratius que s'interposen, tal com determina l'article 21 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

Segon. RECOMANE que, en el cas plantejat per la persona interessada en el present expedient de queixa, en el marc del dret a una bona administració, es dicte una resolució expressa de la sol·licitud presentada en data 27/04/2023.

Tercer. RECORDE el deure legal de col·laborar amb el Síndic de Greuges, facilitar la informació sol·licitada i respondre les recomanacions, els suggeriments o els recordatoris de deures legals efectuats.

Quart. L'Ajuntament de Castell de Guadalest està obligat a respondre per escrit en un termini no superior a un mes des de la recepció del present acte. La resposta haurà de manifestar, de manera inequívoca, el seu posicionament respecte de les recomanacions o els suggeriments continguts en la present resolució. Així:

- Si manifesta la seua acceptació, farà constar les mesures adoptades per al seu compliment. Si el termini per a complir-les resultara superior, la resposta haurà de justificar aquesta circumstància i incloure el termini concret compromés per a això.
- La no acceptació haurà de ser motivada.

Cinqué. S'acorda notificar la present resolució a les dues parts i publicar-la en la pàgina web del Síndic de Greuges.

Ángel Luna González
Síndic de Greuges de la Comunitat Valenciana